

Ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön järjestämä kuulemistilaisuus 6.11.2018

Opetushallitus toteaa kirjallisena lausuntonaan seuraavaa.

Kuulemistilaisuuden 6.11.2018 muistiossa ehdotetaan ylioppilastutkinnon rakenteen muuttamista siten, että tutkinnossa olisi suoritettava aina vähintään viisi koetta. Kaikille pakollinen koe olisi äidinkielessä ja kirjallisuudessa, ja kokelaan olisi valittava kolme koetta ryhmästä, johon kuuluvat matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä, vieraassa kielessä ja reaaliaineessa järjestettävä koe. Tämän lisäksi kokelas päättäisi, minkä viidennen kokeen hän suorittaa.

Muistion mukaan tällä hetkellä noin viidesosa ylioppilastutkinnon suorittajista on sellaisia, jotka sisällyttävät tutkintoonsa neljä koetta. Näiden kokelaiden osalta ehdotettu muutos laaja-alaistaisi hankitun osaamisen mittaamista, mutta toisaalta nostaisi jonkin verran tutkinnon vaatimustasoa. Saatavilla olevien tilastojen mukaan ehdotettu muutos näyttäisi merkitsevän vaatimustason nostamista suhteellisesti useammille miesopiskelijoille kuin naisopiskelijoille. Ylioppilastutkintolautakunnan verkkosivujen tilaston mukaan vuosina 2009–2017 miesopiskelijoiden suorittamista ylioppilastutkinnoista neljän kokeen tutkintoja on ollut suhteellisesti vähiten vuonna 2017 (22,6 prosenttia) ja suhteellisesti eniten vuonna 2011 (27,2 prosenttia). Naisopiskelijoiden ajanjaksolla 2009–2017 suorittamissa ylioppilastutkinnoissa oli suhteellisesti vähiten neljän kokeen tutkintoja vuonna 2017 (17,4 prosenttia) ja suhteellisesti eniten vuosina 2012 ja 2014 (19,4 prosenttia). Toisaalta voidaan olettaa, että vain neljä koetta suorittavien määrä tulisi joka tapauksessa pieneneään, koska opiskelija-valintojen uudistaminen ohjannee enemmän viiden kuin neljän ylioppilastutkinnon kokeen suorittamiseen. Aiemmin esitetty malli, jossa reaalikokeen valinneiden kokelaiden olisi pitänyt suorittaa myös joko toinen reaaliaineen koe tai yksi vieraan kielen koe, olisi todennäköisesti myös lisännyt viiden ylioppilaskokeen suorittajien määrää. Kokeiden suurempi määrä tuo myös lisämahdollisuuksia kompensaatioon tutkinnon läpäisemiseksi.

Jotta opiskeluaika lukiossa ei pitenisi pakollisten kokeiden määrän mahdollisesti noustessa viiteen, on tärkeää, että opiskelijat käyttävät mahdollisuutta tutkinnon hajauttamiseen tehokkaasti hyväksi. Tämä edellyttää panostamista opinto-ohjaukseen. Tarkoituksenmukainen hajauttaminen on olennaista myös, kun tarkastellaan lukiokoulutuksen kuormittavuutta sekä keinoja lukiolaisten yleisen uupumisen ehkäisemiseksi. Paineita voi tuoda myös ylioppilastutkinnon tuleminen korkeakouluopintojen opiskelijavalintojen perustaksi.

Ylioppilastutkinnon kokeiden määrän lisääminen vaikuttaisi myös jossakin määrin aikuislukioissa opiskelevien sekä kahta tutkintoa suorittavien työmäärään ja

5.11.2017

OPH-2425-2017

heiltä edellytettävään vaatimustasoon. Sama pätee heihin, joiden lukio-opinnoista suoriutuminen on syystä tai toisesta haasteellista. Toisaalta voidaan katsoa edellä mainittuihin ryhmiin kuuluvien jatko-opintomahdollisuuksien paranevan korkeakoulujen opiskelijavalintojen uudistuttua.

Yhteenvetona voidaan todeta, että uusi ehdotus selkiyttäisi tutkintorakennetta verrattuna aiemmin esitettyyn malliin ja on tarkoituksenmukainen koulutusjärjestelmässä tapahtuvien muiden uudistuksen kannalta.

Opetusneuvos, yksikön päällikkö

Petri Lehikoinen

Lukiokoulutus ja taiteen perusopetus
Opetushallitus